

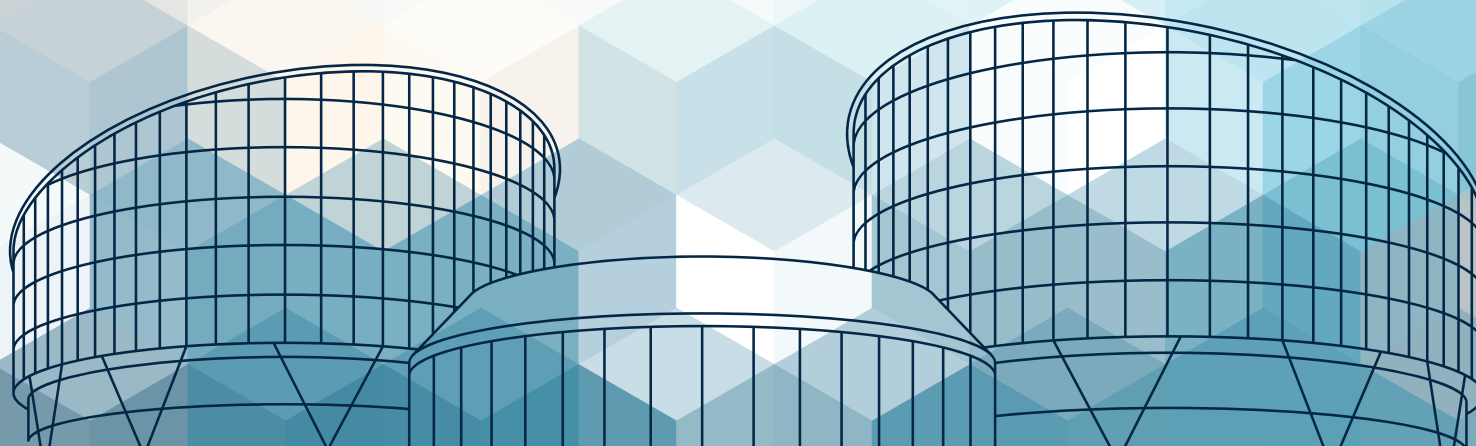
Пројекат финансира
Европска унија

 ПРАВОСУДНА
АКАДЕМИЈА

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО
ПРАВДЕ

Хајдуова против Словачке

Изјава о ограничењу одговорности. Ова публикација је израђена уз помоћ Европске уније. Садржај ове публикације искључива је одговорност пројекта „Подршка Европске уније Правосудној академији“ и ни у ком случају не одражава ставове Европске уније.

АНАЛИЗА ПРЕСУДЕ

Насиље у породици – повреда права на приватни живот због пропуста надлежних органа да заштите физички и психички интегритет жртве (повреда чл. 8 Конвенције)

Хајдуова против Словачке¹

(БРОЈ ПРЕДСТАВКЕ: 2660/03, ПРЕСУДА ОД 30.11.2010.)

---

¹ *Hajduova v. Slovakia.*

СЕНТЕНЦА:

Надлежни државни органи морају да предузму превентивне мере ради заштите физичког и психичког интегритета појединаца, када је дошло до његовог угрожавања од стране других лица, а посебно када је реч о жртвама насиља у породици. Само постојање законодавног оквира без његове брзе и делотворне примене није довољно за испуњење позитивних обавеза које држави намеће члан 8 Конвенције.

ЧИЊЕНИЧНИ ОПИС:

Подноситељку је њен тадашњи супруг физички и вербално напао 2001. године, што је код ње изазвало страх за живот и безбедност и довело до наступања лакших повреда. Подносиатељка се са децом преселила из стана у којем су до тада сви живели у сигурну кућу једне невладине организације. Након више нових узастопних претњи супруга које су се, између осталог, односиле на то да ће да убије њу и још неколико лица, против њега је покренут кривични поступак у току којег му је био одређен притвор. Осуђен је 2002. године. Изречена му је мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи. Иако је супруг подносиатељке био премештен у здравствену установу, суд није издао налог тој установи да спроведе његово психијатријско лечење. Он је пуштен из болнице већ након седам дана без спровођења психијатријског лечења. Подносиатељка се обратила Уставном суду жалећи се због неспровођења мере обавезног психијатријског лечења, али без успеха. Будући да је након отпуштања из болнице супруг подносиатељке наставио да јој прети, подносиатељка је поднела нову кривичну пријаву и о томе обавестила суд који је донео горе наведену осуђујућу пресуду. Супруг подносиатељке је притворен тек након што је пре-

тио адвокату подносиатељке. Након тога, горе наведени суд је наредио здравственој установи да спроведе потребно лечење, истовремено обезбедивши премештај супруга подносиатељке из притвора у здравствену установу, а на основу раније донете пресуде.

Подноситељка је пред Европским судом истакла да надлежни словачки органи, противно позитивним обавезама које им намеће члан 8 Конвенције, нису предузели примерене мере да је заштите од насиља њеног супруга, иако су знали да је код њега утврђена тежа душевна поремећеност.

НАЧЕЛА ЕВРОПСКОГ СУДА:

Позитивне обавезе које државама намеће члан 8 Конвенције обавезују надлежне државне органе да предузму све потребне превентивне мере ради заштите физичког и психичког интегритета појединаца, када дође до његовог угрожавања од стране других лица. У том циљу, државни органи су дужни да успоставе законодавни оквир који регулише кривична дела против живота и тела извршена од стране других лица, као и да обезбеде ефикасно спровођење тог оквира у пракси.²

---

² За пример предмета у којем је пропуштање примене иначе ефикасног и квалитетног правног оквира за заштиту од насиља у породици довело до убиства супруге и деце од стране познатог породичног насилника, видети пресуду *Бранко Томашић и др. против Хрватске (Branko Tomašić and Others v. Croatia*, бр. 46598/06 од 15.01.2009.) у којој је Европски суд утврдио повреду члана 2 Конвенције.

ПРИМЕНА НАЧЕЛА НА ЧИЊЕНИЦЕ ДАТОГ ПРЕДМЕТА:

Европски суд је приметно да је словачки суд пропустио да нареди спровођење лечења супруга подносиоце у конкретној установи након доношења осуђујуће пресуде против њега, прекршио одредбе националног законодавства. Иако је полиција већ након седам дана донекле исправила пропуст, лишивши га слободе и сместивши га у здравствену установу на психијатријско лечење, у међувремену је ипак дошло до узнемиравања подносиоце због упућивања нових претњи.

Због чињенице да је супруг већ раније претио и насилно поступао према подносиоце, као и да је приликом вештачења код њега утврђена тежа душевна поремећеност Суд је закључио да су упућене претње биле довољно озбиљне да изазову основан страх код подносиоце, чиме је био угрожен њен психички интегритет.³ У датој ситуацији надлежни органи нису применила постојећи законски оквир како би подносиоце пружила примерену заштиту од породичног насиља којем је била изложена, те су тако повредила право подносиоце на приватан живот из члана 8 Европске конвенције.

³ За пример врло сличног предмета у којем је повреда утврђена због пропуштања органа тужене државе да заштите физички интегритет жртве насиља у породици видети пресуду *А. против Хрватске (А. v. Croatia, бр. 55164/08 од 14.10.2010.)*.

ПОСЛЕДИЦЕ УТВРЂЕНЕ ПОВРЕДЕ:

Због утврђене повреде Европски суд је подносиоце досудио правично задовољење на име нематеријалне штете у износу 4.000 евра као и додатних 1.000 евра на име трошкова поступка.

КОМЕНТАР:

Пресуда у предмету *Хајдуова* утемељена је на пракси Европског суда, којом се установљава да заштита права на приватни живот подразумева позитивну обавезу држава да предузму адекватне превентивне мере ради заштите физичког и психичког интегритета жртава насиља у породици (између осталог, пресуда *Биваква и С. против Бугарске (Bevacqua and S. v. Bulgaria, бр. 71127/01 од 12.06. 2008.)*, пресуда *Е.С. и други против Словачке (E.S. and Others v. Slovakia, бр. 8227/04 од 15.09.2009.)* и пресуда *А. против Хрватске (A. v. Croatia, бр. 55164/08 од 14.10. 2010.)*).

Осим наведене праксе у којој је угрожавање физичког и психичког интегритета жртава насиља у породици довело до повреде члана 8, значајне су и пресуде *Опуз против Турске (Opuz v. Turkey, бр.35376/97 од 09.06.2009.)* и *Контрова против Словачке (Kontrová v. Slovakia, бр. 7510/04 од 31.05.2007.)* које су претходиле предмету *Хајдуова* а у којима је након наступања смрти жртве насиља у породици утврђена повреда члана 2 због пропуста државних органа да заштите живот жртве насиља у породици. У предмету *Опуз* је истакнуто да се у улози жртве насиља у породици осим жена често појављују и други чланови породице.

Иако Европски суд у току последње деценије констатује у својим пресудама да су државе нарочито у обавези да са дужном пажњом предузимају превентивне мере у случају угрожавања физичког и психичког интегритета жртви насиља у породици, битно је имати у виду да Европски суд у својој дугогодишњој пракси (између осталог, *Икс и Ипсилон против Холандије* (*X and Y v. the Netherlands*, бр. 8978/80 од 26.03.1985.), *М.Ц. против Бугарске* (*M.C. v. Bulgaria*, бр. 39272/98 од 04.12.2003.) и *Осман против Уједињеног Краљевства* (*Osman v. the United Kingdom*, бр. 23452/94 од 28.10.1998.) пружа заштиту свим жртвама насиља (дакле не само жртвама породичног насиља) у случају угрожавања њиховог физичког или моралног интегритета захтевајући од држава испуњење позитивних обавеза у смислу члана 8 (или пак у одређеним случајевима члана 2 односно 3 Конвенције).

Како би се у српском правном систему избегле сличне повреде које се огледају у угрожавању физичког и психичког интегритета, потребно је да надлежни државни органи правовремено и делотворно реагују на пријаве наводних жртви насиља у породици, примењујући мере за заштиту оштећеног у случају постојања насиља или озбиљне претње упућене оштећеном (члан 102 Законика о кривичном поступку) или постојања неког од разлога за одређивање притвора (члан 211 Законика о кривичном поступку) као и мера заштите од насиља у породици (чланови 198 до 200 Породичног закона).

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ПРАВОСУДНОЈ АКАДЕМИЈИ
Теразије 8/1, 11000 Београд, Србија

T: +381 11 3023 866

F: +381 11 3023 877

info@jap.rs

**BRITISH
COUNCIL**

Пројекат спроводи конзорцијум
који предводи British Council